

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ

Санамж: Нэгдүгээр хэсэг нь 56 сонгох даалгавартай нийт 80 оноотой. Даалгавар тус бүр 5 сонгох хариулттай. Тэдгээрийн зөвхөн нэг зөв хариултыг сонгож хариултын хуудсанд будаж тэмдэглээрэй. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.** Амжилт хүсье.

- Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
..... гэдэг нь ижил төстэй шинж бүхий хүм амын статистик нэгдэл.
А. Нийгмийн давхраажилт В. Нийгмийн ялгарал С. Нийгмийн нийтлэг
D. Тэгш бус байдал E. Нийгмийн давхраа
- Дараах ойлголтоос аль нь бурангүй үзлийг тодорхойлсон байна вэ? /1 оноо/
А. Нэг бүлэгт давуу боломж олгосон атлаа нөгөөгийнх нь боломжийг хаах үйлдэл.
В. Нэг бүлгийнхний зүгээс нөгөө бүлгээ тодорхойлдог үзэл бодол, хандлага.
С. Хүний нийгэмд эзлэх байр суурь, гүйцэтгэх үүрэг, эдлэх эрхийг тодорхойлж байдаг.
D. Нийгмийн гишүүд хувийн болон нийгмийн шинжээрэй зааглагдан хуваагдах ойлголт.
E. Эрэгтэй, эмэгтэй хүний нийгмийн бүтэц, соёлоос хамааран тодорхойлогдох ялгаа.
- Дараах ойлголтуудын аль нь бүтэц-чиг үүргийн онолд хамаарах вэ? /2 оноо/
А. Ашиг сонирхлоо хэрэгжүүлж чадах эсэх нь эрх мэдэлд хүрч байгаагаас хамаардаг
В. Анги бол үйлдвэрлэлийн хэрэгсэлтэй харилцах харилцаагаараа ялгаатай бүлэг
С. Баялгийг шинээр олж авсан баяныг бус, ядуурч хоосорсон язгууртныг хүндэтгэдэг
D. Нэг хэсэг байр суурь нь бусдаас илүү чухал бөгөөд илүү өндөр ур чадварыг шаарддаг
E. Нам нь ашиг сонирхлоороо ялгаатай хүмүүс бөгөөд эрх мэдлийн ялгарлыг илтгэнэ
- Монголын социализмын үеийн нийгмийн давхраажилтын ангиллыг ялгаатай бүтэцтэй нь тохируулна уу. /2 оноо/

a	Ажилчдын	1	Босоо шатлалын дагуу эрх мэдэл, орлогын ялгаатай
b	Сэхээтний	2	Тээврийн, үйлчилгээний, аж үйлдвэрийн салбартай
c	Номенклатура	3	Нийтийн ба хоршооллын өмчлөлөөрөө ялгаатай

- A. a2, b1, c3 B. a1, b2, c3 C. a2, b3, c1 D. a3, b2, c1 E. a3, b1, c2
- 5 настай нэгэн охиныг ноорхой хувцас өмсгөж, нөгөө охиныг үнэтэй брэндийн хувцас өмсгөн дэлгүүрийн үүдэнд зогсоон “ утсаараа яриулаач” гэж хүмүүсээс тусламж хүсэхэд алинд нь илүү анхаарал хандуулж байгааг судлах, хамаарлыг нь илрүүлэхээр зохиомол орчин бүрдүүлэх замаар судалгаа хийсэн гэж үзвэл аль аргад хамаарах вэ? /1 оноо/
А. Ажиглалт В. Туршилт С. Фокус ярилцлага
D. Асуулга E. Контент анализ

6. Дараах бодомжуудаас бүтэц-чиг үүргийн онолыг нийгмийн судалгааны үүднээс тайлбарласныг олоорой. /1 оноо/
- A. Эрх мэдэлтэй хийгээд эрх мэдэл багатай хүмүүсийн харилцааны цаана оршин буй нийгмийн бодит байдлыг илрүүлэн өөрчлөх, сайжруулах боломжийг хайхаар нийгмийн судалгааг хийдэг гэж үздэг.
- B. Нийгмийн бодит байдлыг судлах нь хүмүүс хэрхэн харилцдаг, тэдгээр хүмүүсийн үйлдэлд илрэх утга учрыг тэдний нүдээр харж, ойлгох явдал гэж үзнэ.
- C. Нийгмийн бодит байдлыг объективоор судлах боломжгүй ч, далд оршин буй бодит байдлыг илрүүлэхийн тулд зонхилох тайлбарт захирагдалгүйгээр судлана гэж үздэг.
- D. Нийгмийн тухай ерөнхий онол гэж байх боломжгүй бөгөөд судлагдсан бодит байдлаар индукцийн аргын дагуу тодорхой түвшний онол бүтээх боломжтой гэж үздэг.
- E. Нийгэм нь хувь хүний хүсэл зоригоос үл хамаарах объектив мөн чанартай тул нийгмийн судалгаагаар нийгмийн бодит байдал дахь үзэгдэл хоорондын зүй тогтлыг илрүүлж чадна.

7. Нийгмийн судалгааны асуулгын арга нь 5 хэсэгтэй. Үүнээс ерөнхий мэдээллийн хэсэгт хамаарах өгөгдөл аль нь вэ? /1 оноо/
- A. Хувь хүний нийгмийн байр суурийг тодруулах асуултууд байна.
- B. Судалгаанд баримталж буй ёс зүйн хэм хэмжээний тухай байна.
- C. Судалгаанд байгаа асуултад хэрхэн хариулах заавар байна.
- D. Туслах асуултын залгамж чанар, логик, уялдааг анхаарсан байна.
- E. Талархал, холбоо барих утас, хаяг зэргийн талаар мэдээлэл байна.

8. Судалгааны нэр томъёо, ойлголтыг тохирох жишээ өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Дүн шинжилгээний нэгж	1	Нийслэлийн өрхийг судлах бол УБ хотын бүх өрх хамаарна.
b	Эх олонлог	2	УБ хотын бүх өрхийг хэмжих, шинжлэх хувь хүн, бүлэг, байгууллага зэргийг хэлнэ.
c	Нэлэнхүй судалгаа	3	УБ хотын бүх өрхийг хамруулах ба хүн ам, орон сууцны тооллого явуулах судалгаа

- A. a2, b3, c1 B. a1, b2, c3 C. a1,b3,c2 D. a3, b2, c1 E. a2, b1, c3

9. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
- Нийгмийн амьдралд үндсэн эргэлт гаргадаг зэвсэгт бослого, төрийн эргэлт зэрэг харьцангуй хурдтай, чанарын гүнзгий өөрчлөлтийг гэнэ.
- A. Нийгмийн хувьсгал B. Нийгмийн гажуудал C. Нийгмийн хувьсал
D. Нийгмийн шинэтгэл E. Нийгмийн шинэчлэл

10. “Нийгмийн өөрчлөлтийг нэг л хүчин зүйлээр тайлбарлах нь учир дутагдалтай, учир нь нийгэм өөрчлөгдөхөд эдийн засгийн адил төр, арми, шашин чухал үүрэг гүйцэтгэдэг” гэдэг нь хэний үзэл баримтлал вэ? /1 оноо/
- A. Г. Ленский, Ж. Ленский B. К. Маркс C. Т. Парсонс
D. М. Вебер E. Тённис

11. “Зөгий, шоргоолжны эд эсэнд нь шингэсэн үйлдэл хийх чадвар байдаг шиг хүнд төрөлхөөс заяадаггүй, ахмад үеэсээ залуу үе нь зориуд сурч мэдэж өвлөх ёстой үйлдэл хийх чадвар байдгийг соёл гэж тэмдэглэдэг”. Энэ хэний үзэл баримтлал вэ? /1 оноо/
- A. Э.Кассирер B. А.Гидденс C. Р.Бенедикт D. Э.Тайлор E. Ж.Локк

12. Хуулийн ойлголтыг тохирох хуультай нь харгалзуулна уу.

/2 оноо/

a	Монгол хэлний тухай хууль	1	Соёлын үнэт зүйл гэдэгт эх хэл, уламжлалт технологи гэх мэт хамаарна.
b	Монгол улсын Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль	2	4 жил тутамд Ерөнхийлөгчийн нэрэмжит шагнал олгоно гэж заажээ.
c	Монгол улсын Соёлын тухай хууль	3	Монголын түүх, соёл бол үндэсний аюулгүй байдлын дархлаа мөн

A. a2, b1, c3

B. a2, b3, c1

C. a1, b2, c3

D. a3, b2, c1

E. a1, b3, c2

13. “Монгол соёлыг нэгтгэгч язгуур үнэлэмжид монгол аж төрөх ёс, ардын урлаг, ёс заншил, бусад үндэстнээс ялгарсан өвөрмөц төрхтэй” гэсэн нь соёлын аль ойлголтыг илэрхийлж байна вэ?

/1 оноо/

A. Түгээмэл шинж

B. Соёлын статик

C. Нэгдмэл шинж

D. Соёлын даяаршил

E. Соёлын хэлбэр

14. Хүснэгт дэх мэдээллийг уншаад соёлын өвийн ангиллыг илэрхийлж байгаа хэсгийг сонгоорой.

/1 оноо/

A	Хүмүүсийн амьдралын хэв маягт онцгой ялгаа илэрдэггүй нь нэг хэв загварын соёлд хамаарна.
B	Морин хуур, балет, нийтийн дуу нь тус бүр соёлын ардын, нийтийн, сонгодог гэсэн ангилалд хамаарна.
C	Үндэсний соёлыг ангилах гол шалгуур нь зонхилогч ба дэд соёл болно.
D	Хадны зураг, археологийн дурсгал, морин хуур, уртын дуу, бие биелгээ нь биет ба биет бус соёлд хамаарна.
E	Соёл нь хүй нэгдлийн, эртний, шинэ үеийн гэх мэт түүхэн цаг хугацааны хувьд ялгаатай оршдог.

15. Соёлын үйлдвэрлэл үндэсний хөтөлбөрийг соёлын үйлдвэрлэл үйлчилгээ явуулах боломж, нийгэм, эдийн засгийн үр ашгийг харгалзан үзэж тодорхой хүрээнд хэрэгжүүлэхээр заасан байдаг. Үүнд хамаарах хүрээг ялгана уу.

/1 оноо/

1. Дизайн, дүрслэх урлаг

2. Дэвшилтэд технологи

3. Шинжлэх ухаан

4. Соёлын аялал жуулчлал

5. Соёлын шок

A. 4, 5

B. 3, 4

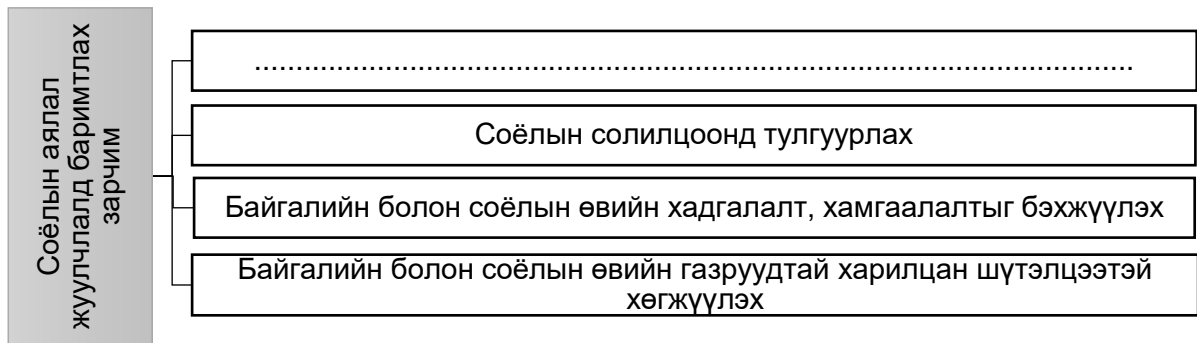
C. 2, 3

D. 2, 4

E. 1, 4

16. Дараах бүдүүвчийг ажиглаад соёлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд баримтлах зарчмуудыг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

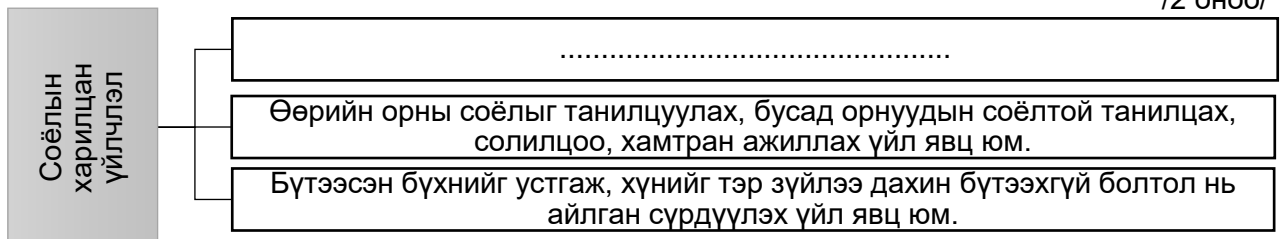

- A. Орон нутгийн хүн амын амжиргаа, нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд үр ашгаа өгөх
- B. Иргэдийн авьяасыг нээн, хөгжүүлэх, таниулах боломжийг бий болгоно
- C. Улс орнуудыг соёл, ёс заншлаар нь ялган таниулах гол арга зам болгох
- D. Тухай соёлын бусдаас ялгарах, дахин давтагдашгүй шинжийг нээх
- E. Иргэдийн оролцоо нь нийгмийг нягтруулж, бүлгийг хүчирхэг болгох

17. “Хүнийг өдөр бүр телевизийн дэлгэц болон дэлхийн цахим сүлжээний шүүлтүүр муутай мэдээллээр угжаад байвал хүний, түүний эргэн тойрныхны мэдлэг туршлага, үнэт зүйл алдагдах нь илэрхий” гэсэн мэдээлэл нь дараах ойлголтоос алийг түлхүү илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/

- A. Соёлын зөрчих хандлагын шалтгаан
- B. Соёлоо хадгалж үлдэх шалтгаан
- C. Соёлоо эрхэмлэхийн шалтгаан
- D. Соёлын суурь зарчмын шалтгаан
- E. Соёлын дархлаа сулрах шалтгаан

18. Дараах бүдүүвчийг ажиглаад соёлын харилцан үйлчлэлийн хэлбэрүүдийг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

- A. Соёлын солилцоо
- B. Соёлын тулгалт
- C. Соёлын адилсал
- D. Соёлыг хуулбарлан дуурайх
- E. Соёлын орон зай

19. Дараах эрдэмтдийг тохирох үзэл баримтлалтай нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Ж. Локк	1	Кибернетикийн хувьсгал, цөмийн зэвсэглэл нь нийгмийн зан чанарыг хүнлэг бус болгож байна.
b	Дж.Кэмпбелл	2	Хүнд амьдрах эрх, эрх чөлөөтэй байх, өмчлөх эрх гэсэн 3 эрх төрөлхөөс заяадаг.
c	Э. Фромм	3	Эрх чөлөөтэй байх эсэх нь хувь хүнээс өөрөөс нь шалтгаална.

- A. a3, b2, c1
- B. a1, b2, c3
- C. a2, b3, c1
- D. a2, b1, c3
- E. a1, b3, c2

20. Хэрэглэгчдийн эцсийн хэрэглээндээ зориулан худалдан авахад зарцуулсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний зардлын нийлбэр дүнгээр ДНБ-ийг тодорхойлох аргыг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/
- A. ДНБ-ийг орлогоор тооцох
B. ДНБ-ийг зардлаар тооцох
C. ДНБ-ийг тогтмол үнээр тооцох
D. ДНБ-ийг өнөөгийн үнээр тооцох
E. Нэг хүнд ногдох ДНБ-ийг тооцох
21. Нийгэм, эдийн засгийн үзэгдэлд өсөлтийн хурдыг хувиар тооцоолоход үзүүлэлт нь 100-аас бага утгатай бол ямар утгыг харуулах вэ? /1 оноо/
- A. Өсөлт, бууралт байхгүй
B. 2 дахин хурдтай өссөн
C. Буурсан утгыг илэрхийлнэ
D. 2 дахин хурдтай буурсан
E. Өссөн утгыг илэрхийлнэ
22. Дараах өгөгдлүүдийн аль нь мөнгө зээлийн бодлогын нийт эрэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгод хамаарах вэ? /1 оноо/
- A. Хувь хүн болон ААН-ээс авах татварын хэмжээг бууруулах
B. Төрийн өөрийн хөрөнгөөр нийтийн шинжтэй ажил зохиох
C. Засгийн газрын хөтөлбөр, төсөл боловсруулж зардлаа ихэсгэх
D. Зээлийн хүүг бууруулж, гүйлгээнд байгаа мөнгийг өсгөх
E. Эдийн засгийн уналтыг сааруулах, инфляцид нөлөөлдөггүй
23. 2023 онд Монгол улсын экспорт нь 490 тэрбум төгрөг, импорт нь 330 тэрбум төгрөг байсан бол тус оны МУ-ын гадаад худалдааны нийт эргэлтийг тооцоолно уу. /1 оноо/
- A. 410 B. -160 C. 160 D. - 820 E. 820
24. Дараах эдийн засгийн ойлголтоос аль нь Ф. Хайекийн үзэл баримтлал вэ? /2 оноо/
- A. Эдийн засаг дахь төрийн идэвхтэй оролцоо нь түүнд зөвхөн хор учруулна.
B. Эдийн засаг дахь зах зээлийн тогтолцоо нь уналтаас өөрийгөө аврахгүй.
C. Эдийн засагт төрийн оролцоо нь нийт эрэлтийг нэмэгдүүлэх гол арга зам гэж үзсэн.
D. Эдийн засаг дахь уналт нь түүний онолыг батлаж, хямралаас гаргасан.
E. Эдийн засаг дахь мөнгө, банкны онол нь банкны шинэчлэлд гол үүрэг гүйцэтгэсэн.
25. Инфляцийн нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөлд үл хамаарахыг олно уу. /1 оноо/
- A. Бараа, бүтээгдэхүүний үнэ буурна
B. Бараа, үйлчилгээний нийт эрэлт буурна
C. Хүн амын орлого буурна
D. Үнэт цаас, хадгаламж, зээл үнэгүйднэ
E. Эдийн засгийн дотоод тэнцвэрийг алдагдуулна
26. Хөдөлмөрийн зах зээл дээр цалингийн түвшин 600 мянган төгрөг болж өсөхөд хөдөлмөрийн нийлүүлэлт 500 нэгж байсан. Тэгвэл хөдөлмөрийн эрэлт 100 нэгж байхад ямар үзэгдэл бий болох вэ? /2 оноо/
- A. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (400 нэгжээр буурсан)
B. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (200 нэгжээр өссөн)
C. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (200 нэгжээр буурсан)
D. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (400 нэгжээр өссөн)
E. Ажиллах хүч илүүдэл бий болно (600 нэгжээр өссөн)

27. Дараах мэдээллийг уншаад, өгөгдсөн томъёоны дагуу тооцоолоорой /2 оноо/
Монгол улсын эдийн засаг 2021 онд 25 тэрбум байсан бол, 2022 онд 25.5 тэрбум болсон гэж үзвэл 2022 онд МУ-ын эдийн засаг хэдэн хувиар өссөн бэ?

$$\text{ЭЗӨ} = \frac{\text{ДНБ тайлан} - \text{ДНБ суурь}}{\text{ДНБ суурь}} \times 100\%$$

- A. 0.5% B. -2% C. 2% D. -0.5% E. 25.3%
28. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
..... нь ардчилсан нийгэм бүх иргэдэд адил тэнцүү боломж олгодог. Энэ нь хэн нэгнийг илүү харж, эрх дарх олгохгүй гэсэн үг юм.
- A. Хууль дээдлэх зарчим B. Шударга байх зарчим C. Нээлттэй зарчим
D. Зөвшилцлийн зарчим E. Цөөнхийг хүндэтгэх зарчим
29. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагыг харуулсан бүдүүвчийг ажиглаад алдаатай хэсгийн дугаарыг сонгоно уу. /2 оноо/

1.Орон нутгийн агентлаг	•Аймаг нийслэлийн намын төв хороо
2.Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	•Сум, дүүргийн засаг дарга
3.Иргэдийн нийтийн хурал	•Баг, хорооны засаг дарга

- A. 1, 2 B. 3 C. 1 D. 2, 3 E. 2
30. Дараах өгөгдлөөс иргэний улс төр дэх хууль ёсны оролцоог ялгана уу. /1 оноо/

1. Сонгуульд санал өгөх	2. Улс төрийн шийдвэрийг дагахаас татгалзах
3. Эсэргүүцлийн жагсаалд оролцох	4. Нийгэм, улс төрийн амьдралд оролцох

- A. 1, 3 B. 1, 2 C. 2, 4 D. 1, 4 E. 2, 3
31. Сонгуулийн тогтолцоог тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /2 оноо/

a	Мажоритари тогтолцоо	1	Мажоритари болон пропорциональ тогтолцооны аль алиных нь онцлог шинжийг хадгалсан тогтолцоо
b	Пропорциональ тогтолцоо	2	Өрсөлдөгчөөсөө илүү санал авсан нь ялдаг тогтолцоо
c	Холимог тогтолцоо	3	Намын нэрээр санал хурааж авсан саналд нь хувь тэнцүүлж суудал хуваарилдаг тогтолцоо

- A. a1,b2,c3 B. a2,b1,c3 C. a1,b3,c2 D. a3,b1,c2 E. a2,b3,c1
32. Улс төр судлаач Г.Алмондын тодорхойлсон улс төрийн системийн гаралтын чиг үүрэгт хамаарах өгөгдлийг олно уу. /2 оноо/
- A. Хууль зүйн хэм хэмжээ, шийдвэр боловсруулах
B. Улс төрийн нийгэмшилтийг хангах
C. Нийгэм дэх бүлгийн сонирхлыг илрүүлэн гаргах
D. Явцуу олон шаардлагыг нэгтгэн боловсруулах
E. Нам нь сонгуулиар дамжин төрийн эрх барих

33. Дараах өгөгдлөөс намын нийгэмд гүйцэтгэх үүргийг ялгаарай.

/2 оноо/

1. Улс орны хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох, хэрэгжүүлэх
2. Засгийн эрхийг авахын төлөө өрсөлдөх
3. Төрийн санхүүжилтыг багасгах, хасах
4. Бодлогын хэрэгжилтийг тайлагнах, хариуцлага хүлээх

A. 1,3

B. 1, 2

C. 2,4

D. 1, 4

E. 2, 3

34. Чиний бодлоор дараах ойлголт нь ардчиллын ямар үнэт зүйлийг зөрчсөн байна вэ?

/2 оноо/

Ардчилсан нийгэмд хаан, ерөнхийлөгч, сайд нар л хуулиас дээгүүр эрх мэдэлтэй, харин ард иргэд нь хуулийг сахиж, түүнийг зөрчвөл хариуцлага хүлээнэ.

A. Нийтэд тайлагнах, ил тод байх ёс

B. Иргэдийн улс төрийн оролцоо

C. Хуулийн засаглал

D. Олон намын тогтолцоо

E. Тогтмол чөлөөт, шударга сонгууль

35. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой.

/1 оноо/

..... гэдэг нь улс орны хөгжлийн бодлого хамтын зарчмаар тодорхойлж, хэрэгжүүлж, улс төрийн хамтын хариуцлага хүлээлгэх чадвартай иргэдийн эвлэлдэн нэгдсэн байгууллага юм.

A. Улс төрийн амьдралын хүрээ

B. Улс төрийн нам

C. Төр

D. Сонирхолын бүлэг

E. Иргэний нийгэм

36. Сонирхлын бүлгийн үйл ажиллагаа нь түүний чиг үүргээр илэрдэг. Нийгэм дэх олон бүлгийн сонирхлыг илрүүлэн гаргах нь аль чиг үүрэгт хамаарах вэ?

/1 оноо/

A. Агрегаци

B. Интеграци

C. Артикуляци

D. Интервенц

E. Девальваци

37. Дараах ойлголтуудын аль нь Монгол улсын гадаад бодлогын үндэсний эрх ашигт нийцсэн байх зарчмыг илэрхийлж байна вэ?

/1 оноо/

A. Стратегийн зорилт, ач холбогдолтой улсуудын сонирхлыг тэнцвэржүүлэх

B. Гадаад харилцаандаа нөөц бололцоог бүрэн дайчлах, зохион байгуулах

C. Олон улс гүрэнтэй хамтран ажиллах, харилцааг олон хэлбэрээр явуулах

D. Үндэсний язгуур ашиг сонирхлыг сахин хамгаалсан, хөгжлийг хэрэгжүүлэх

E. Хөгжиж байгаа орнуудтай нийтлэг зорилгын үүднээс хамтран ажиллах

38. “Хүмүүс байгалиас заяасан эрх чөлөөтэй. Гэтэл яагаад төр засагт захируулж, эрх чөлөөгөө хязгаарлуулдаг юм вэ?” гэсэн асуултыг тавьж түүнд тодорхой хариултыг гаргаж үзэл бодлоо илэрхийлсэн сэтгэгч хэн бэ?

/1 оноо/

A. Ж. Руссо

B. Т.Гоббс

C. Л.Актон

D. Р.Нозик

E. Ж. Локк

39. Шударга, энэрэнгүй, хүнлэг, тэгш, бусдын эрх ашгийг зөрчихгүй байх нь аль ёсны үзэл баримтлалд хамаарах вэ?

/1 оноо/

A. Эрх зүйд захирагдах ёс

B. Иргэний эрх зүйд захирагдах ёс

C. Үндсэн хуульт ёс

D. Захиргааны эрх зүйд захирагдах ёс

E. Төрийн албаны эрх зүйд захирагдах ёс

40. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлд ажил олгогчийн санаачилгаар хөдөлмөрийн гэрээг цуцлах үндэслэлд үл хамаарах жишээг олоорой. /2 оноо/
 А. Иргэн Т-ийн ажилладаг аж ахуйн нэгж татан буугдсан
 В. Иргэн М нь албан тушаалдаа тэнцэхгүй болсон нь тогтоогдсон
 С. Иргэн Л нь өндөр настны тэтгэвэр авах эрх үүссэн
 D. Иргэн А нь сахилгын зөрчил гаргаж сануулах шийтгэл авсан
 E. Иргэн Б нь томилолтоор өөр орон тооны ажилд ажиллах болсон
41. Сахилгын зөрчлийн үндсэн цалинг 3 сар хүртэл хугацаагаар 20 хүртэл хувиар бууруулах шийтгэлийг хэдэн сарын дотор ноогдуулах ёстой вэ? /2 оноо/
 А. Зөрчил гаргаснаас хойш 5 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 2 сарын дотор
 В. Зөрчил гаргаснаас хойш 4 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 2 сарын дотор
 С. Зөрчил гаргаснаас хойш 6 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 1 сарын дотор
 D. Зөрчил гаргаснаас хойш 2 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 3 сарын дотор
 E. Зөрчил гаргаснаас хойш 7 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс 1 сарын дотор
42. Хүснэгт дэх өмчлөх эрхтэй холбоотой ойлголтуудыг ажиглаад 1, 2 хэсгийг харьцуулаад, аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг тодорхойлоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А. Өмчлөх эрх үүсэх үндэслэл	Б. Өмчлөх эрхээ хэрхэн хамгаалах вэ?	В. Өмчлөх эрхийн эсрэг чиглэсэн үйлдэл
1-р хэсэг	Эзэнгүй эд юмс олж авах нь хуульд заасан үндэслэл болно.	Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд нэхэмжлэл гаргана.	Эд хөрөнгө устгах гэмтээх
2-р хэсэг	Зээлийн гэрээгээр өмчтэй болох нь гэрээнд заасан үндэслэл болно.	Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд хүсэлт гаргана.	Залилах, хулгайлах

- А. 1-р хэсгийн А
 В. 1-р хэсгийн В
 С. 2-р хэсгийн А
 D. 2-р хэсгийн В
 E. 2-р хэсгийн Б

43. Дорж 15 настай бөгөөд хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцож болох уу? /2 оноо/
 А. Дорж өөрийн хүсэлтээр ажил эрхлэх сонирхолтой бол хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж болно.
 В. Дорж нь 15 настай тул иргэний эрх зүйн бүрэн бус чадамжтай гэсэн үндэслэлээр хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцох боломжгүй.
 С. Дорж нь 15 настай тул иргэний эрх зүйн заримдаг чадамжтай гэсэн үндэслэлээр хөдөлмөрийн гэрээний нэг талаар оролцох боломжгүй.
 D. Дорж нь эцэг эх, харгалзан дэмжигчийн зөвшөөрөлтэйгөөр хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж болно.
 E. Монгол улсын иргэн бүр өөрийн хүсэлтээр насны хязгаарлалтгүй ажил эрхлэх боломжтой.

44. Бүрэн тэтгэврийн хэмжээг хэрхэн тооцдог вэ? /1 оноо/
 А. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллагч буюу төрийн албан хаагчид сүүлийн 12 сарын цалингийн дунджийн 100 хувиар тооцно.
 В. Тухайн даатгуулагчид тогтоогдвол зохих сарын тэтгэврийг шимтгэл төлбөл зохих нийт сарын тоонд хувааж шимтгэл төлсөн нийт сарын тоогоор үржүүлж тооцно.
 С. Даатгуулагчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн сарын дундаж хөдөлмөрийн хөлсний 45 хувиар тооцно.
 D. Тухайн даатгуулагчид тогтоогдвол зохих сарын тэтгэврийг шимтгэл төлбөл зохих нийт сарын тоонд үржүүлж шимтгэл төлсөн нийт сарын тоогоор хувааж тооцно.
 E. Хөдөлмөр, нийгмийн зөвшлийн гурван талт гэрээгээр тогтоосон хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний 50 хувиас багагүй гэж тооцно.
45. Иргэнд захиргааны байгууллага мэдээлэл өгөхөөс татгалзвал 2 үе шатаар шийдвэрлүүлэх эрхтэй. 2-р үе шатад иргэн байгууллагатай харилцах аль хэлбэр хамаарахыг сонгоорой /2 оноо/

1-р шат

Дээд албан тушаалтанд нь хандан амаар болон бичгээр гомдол гаргах

2-р шат

.....

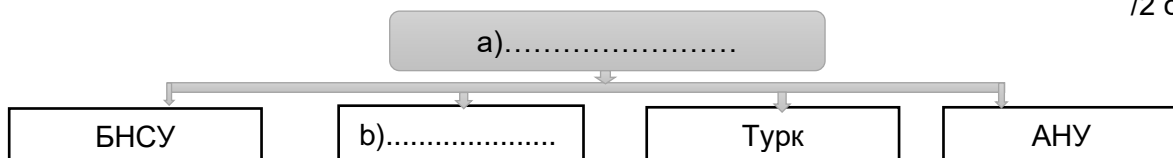
- A. Захиргааны албан тушаалтанд хүсэлт гаргах
 B. Захиргааны хэргийн шүүхэд хандах
 C. Захиргааны албан тушаалтанд гомдол гаргах
 D. Захиргааны байгууллагад гомдол гаргах
 E. Захиргааны байгууллагад хүсэлт гаргах
46. Дараах тодорхойлолтоос эрх зүйн зөрчил гэсэн ойлголтыг аль нь илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/
 A. Нийгэмд хор аюултай, хууль зүйн хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай, эрүүгийн хуульд заасан гэм буруутай бүх үйлдэл эс үйлдлийг хэлнэ.
 B. Нийгэмд хор аюултай, эрүүгийн хуулиас бусад хууль зөрчсөн гэм буруутай бүх үйлдэл, эс үйлдлийг хэлнэ.
 C. Нийгэмд хор аюултай, хууль зүйн хариуцлага хүлээлгэх шаардлагатай, гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдлийг хэлнэ.
 D. Нийгэм, нийгмийн бүлгийн олонх гишүүдийн хүлээн зөвшөөрсөн хэм хэмжээ, хүлээлттэй үл нийцэх төлвийг хэлнэ.
 E. Нийгэм, нийгмийн бүлгийн олонх гишүүдийн хүлээн зөвшөөрсөн хэм хэмжээ, хүлээлттэй нийцэх төлвийг хэлнэ.
47. Үндсэн хуулийн цэц эрх зүйн ямар акт гаргадаг вэ? /1 оноо/
 A. Тогтоол B. Захирамж C. Тушаал D. Шийдвэр E. Зарлиг
48. Цэгийн оронд тохирох оныг сонгоорой. /1 оноо/
 Монгол улс бүрэн улсын хувьд олон улсын эрх зүйн хүрээнд Де-факто улс байх статусыг он хүртэл эдэлж байсан.
 A. 1961 он B. 1945 он C. 1948 он D. 1989 он E. 1990 он

49. Олон улсын харилцааны улс оролцогчдыг дотор нь их гүрэн, дунд улс, бага улс хэмээн ангилдаг. Дунд улсыг илэрхийлсэн тодорхойлолтыг сонгоорой. /1 оноо/
- A. Өөрийн ойрын хүрээлэлдээ ялангуяа хөрш улсууд, бүс нутагтаа баттай нөлөөлдөг, голчлон тогтвортой эдийн засгийн хөгжилтэй улсууд байдаг.
 - B. Өөрийн аюулгүй байдлыг төдийгүй хөрш, холбоотон улсуудын аюулгүй байдлыг хангах чадалтай байдаг.
 - C. Өөрийн тусгаар тогтнол, газар нутгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах арга хэрэгсэлтэй байдагч олон улсын харилцааны хамгийн чухал оролцогчид
 - D. Олон улсын харилцаанд нөлөө багатай ч дэлхий улсуудын 2/3 нь энэ ангилалд багтдаг. Эдгээр улсгүйгээр олон улсын харилцаа өрнөх боломжгүй.
 - E. Хөгжиж байгаа болон буурай эдийн засгийн хөгжилтэй, түүхий эд, гадаад хөрөнгө оруулалт, зээл тусламжаас эдийн засаг нь ихээхэн хамааралтай

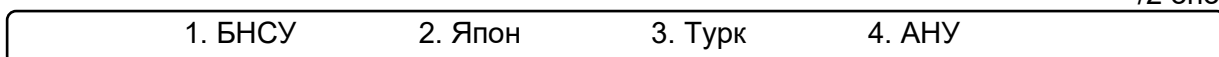
50. Дараах өгөгдлүүдээс аль нь Монгол улсын хоёр талын харилцаа, оролцооны үйл ажиллагаа вэ? /1 оноо/
- A. Ази номхон далайн бүс нутгийн олон талт үйл явц, яриа хэлэлцээр интеграцид үр ашигтай оролцох үйл ажиллагаа.
 - B. Монгол улсаас олон улсын хамтын нийгэмлэгийн хүрээнд явуулах бодлого, олон талт харилцаа, түншлэл, дипломат үйл ажиллагаа.
 - C. Зүүн хойт Ази, Төв Азийн олон талт үйл явц, интеграцид үр ашигтай оролцох үйл ажиллагаа.
 - D. Гадаад бодлогын тэргүүлэх чиглэлийн хүрээний улс орнуудтай тогтоосон харилцаа, хамтын ажиллагаа.
 - E. Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаандаа нөөц бололцоог аль болох бүрэн дайчлан зохион байгуулах явдал.

51. Монгол улстай түншлэлийн харилцаатай улсуудыг харуулсан бүдүүвчийг гүйцээгээрэй. /2 оноо/

- A. а-Иж бүрэн түншлэл, b-Герман
- B. а-Иж бүрэн стратегийн түншлэл, b-БНХАУ
- C. а-Өргөн хүрээтэй түншлэл- b-Канад
- D. а-Стратегийн түншлэл, b-Япон
- E. а-Иж бүрэн стратегийн түншлэл, b-Австрали

52. Гуравдагч хөрш орнуудтай дипломат харилцаа тогтоосон оныг өгсөх эрэмбэд оруулна уу. /2 оноо/

- A. 4, 3, 1, 2
- B. 2, 3, 4, 1
- C. 3, 2, 1, 4
- D. 3, 2, 4, 1
- E. 2, 3, 1, 4

53. Олон улсын харилцааны тоглогчид нь бүрэн эрхт улс, тэдгээрийн холбоо эвсэл байна гэж үздэг онолыг нэрлэнэ үү. /1 оноо/

- A. Неореалист онол
- B. Реалист онол
- C. Либерал онол
- D. Неолиберал онол
- E. Марксист онол

54. Олон улсын байгууллагын үйл ажиллагааны цар хүрээний бүдүүвчийг гүйцээгээрэй.

/2 оноо/

A. а-АСЕАН, б-АСЕМ
D. а-НАТО, б-ШХАБ

B. а-ШХАБ, б-АПЕК
E. а-ЕХ, б-АПЕК

C. а-НАТО, б-НУБ

55. Зөөлөн хүчний бодлогын үйлдлийн төрлийг сонгоно уу.

/1 оноо/

A. Үнэт зүйлс, төрийн бодлого
D. Сэтгэл татам байдал

B. Эдийн засгийн хүч
E. Удирдамж

C. Захирах чадвар

56. АНУ-ын эрдэмтэн Жозеф Самуэль Най, эрдэмтэн Роберт Коэхэнтэй хамтран 1977 онд олон улсын харилцааны неолиберал онолын чиглэлээр “Хүч чадавх ба харилцан хамаарал” гэсэн бүтээлээ туурвисан. Энэхүү бүтээлд хамаарах үзэл санааг ялгаарай.

/2 оноо/

1. Хатуу, зөөлөн хүчний ялгааг тайлбарласан
2. Соёлын дипломат харилцааг тайлбарласан
3. Зөөлөн хүчний онолыг анх удаа дэвшүүлсэн
4. Гуравдагч хөршийн бодлогыг дэвшүүлсэн

A. 1, 2

B. 2, 4

C. 1, 3

D. 3, 4

E. 2, 3

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ

Санамж: Хоёрдугаар хэсэг нь 4 даалгавартай нийт 20 оноотой. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.**

2.1. ДНБ-ний үзүүлэлтийг тодорхойлолттой нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	Бодит ДНБ	1	Тухайн улсын хэмжээгээр нэг жилийн хугацаанд үйлдвэрлэсэн, эцсийн бараа, үйлчилгээний зах зээлийн үнийн дүн
b	Нэрлэсэн ДНБ	2	Тухайн жилийн бараа бүтээгдэхүүнийг тогтмол үнээр тооцохыг хэлнэ.
c	Үндэсний нийт бүтээгдэхүүн	3	Тухайн жилийн бараа бүтээгдэхүүнийг өнөөгийн үнээр тооцохыг хэлнэ
d	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн	4	Тухайн оны ДНБ-ийг өмнөх оны ДНБ-д харьцуулаад 100 хувьд үржүүлж тооцоолно.
e	ДНБ-ийн өсөлтийг тооцох	5	Дотоод болон хилийн чандад дахь Монголын хөрөнгө оруулалттай аж ахуй нэгжүүдийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний өртөг

2.2. Д. Истоны улс төрийн системийн ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	Оролтод хамаарах шаардлага	1	Тодорхой бодлого, шийдвэрийг дэмжиж буйгаа илэрхийлэх
b	Оролцооны дэмжлэг	2	Төрийн бодлогын тодорхой илрэл болсон төрийн хууль тогтоомж, мэдээлэл, сурталчилгаа гэх мэт
c	Бодит дэмжлэг	3	Төрийн албан ёсны мэдээлэл, бэлгэдлийг хүндэтгэх
d	Үйлдлэл	4	Улс төрийн системийн дотроос эсвэл, түүнийг хүрээлэн байгаа экологи, эдийн засаг, соёл зэрэг янз бүрийн системүүдээс гарч буй тулгалтууд
e	Эргэх холбоо	5	Улс төрийн системд хувьсан өөрчлөгдөж буй орчинд зохицох, шинэчлэх, өөрийгөө хадгалах бололцоог олгодог.

2.3. Захиргааны хэргийг хянан шийдвэрлэх хугацааг харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	Гомдол хүлээн авсан шүүх хэрэгт улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт, хэргийн оролцогчдын гомдлыг хавсарган гомдлыг хүлээж авсан өдрөөс хойш нийслэлд дотор улсын дээд шүүхэд хүргүүлнэ.	1	90 хоног
b	Шүүгч нэхэмжлэлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш дотор хэрэг үүсгэх тухай захирамж гаргана.	2	30 хоног
c	Хэрэг үүссэн өдрөөс хойш орон нутагт дотор шүүх нэхэмжлэлийг хариуцагчид гардуулна.	3	14 хоног
d	Давж заалдах гомдол гаргасан хэргийг, давж заалдах шүүх хүлээн авснаас хойш дотор хянан шийдвэрлэнэ.	4	7 хоног
e	Зайлшгүй хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хугацаа хэтэрсэн тохиолдолд гомдол хүлээн авсан захиргааны байгууллага, албан тушаалтан хугацаа хэтэрснээс хойш дотор нөхөн сэргээнэ.	5	3 хоног

2.4. Нэгдсэн Үндэсний Байгууллагын төрөлжсөн байгууллага, бүс нутгийн хамтын ажиллагааны байгууллагуудыг харгалзуулна уу.

/5 оноо/

a	UNESCO	1	Шанхайн хамтын ажиллагааны байгууллага
b	ШХАБ	2	1957 онд Ромын гэрээгээр байгуулагдсан
c	Европын холбоо	3	НҮБ-ын “Боловсрол, Шинжлэх ухаан, Соёлын байгууллага”
d	АСЕМ	4	Нэгдсэн үндэсний байгууллагын “Хүүхдийн сан”
e	UNICEF	5	Ази-Европын уулзалт

